21.05.2026 LAUSUNTO

Vastaanottaja: Maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite: U 27/2026 vp

Asia: Lausuntopyyntö U-kirjelmästä U 27/2026 vp

Luomuliiton lausunto valtioneuvoston U-kirjelmästä U 27/2026 vp — ehdotus komission yleiseksi ryhmäpoikkeusasetukseksi

Luomuliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.
Lausunto kohdistuu niihin ehdotuksen osa-alueisiin, joilla on merkittävä vaikutus maatalouden kestävyyteen, luomutuotannon toimintaedellytyksiin sekä ympäristö- ja ilmastotavoitteiden toteutumiseen.

Yleinen kanta
Luomuliitto pitää valtiontukisääntelyn yksinkertaistamista perusteltuna. Samalla korostamme, että yksinkertaistaminen ei saa:

- heikentää sisämarkkinoiden kilpailuneutraliteettia
- vesittää EU:n ympäristö- ja ilmastotavoitteita
- heikentää kestävien tuotantomuotojen, kuten luomun, asemaa

Valtiontukisääntelyn tulee ohjata investointeja johdonmukaisesti kestävään maatalouteen ja kiertotalouteen.

Keskeiset muutostarpeet Suomen kannassa

1. Vesistönsuojelu säilytettävä tukikelpoisena
Asetusluonnos kaventaa vesistönsuojelun asemaa suhteessa ilmastotukiin. Tämä on merkittävä puute.
Maatalouden ravinnekuormitus on keskeinen Itämeren tilaa heikentävä tekijä, ja vesistönsuojelutoimet ovat välttämättömiä EU-tavoitteiden saavuttamiseksi.
Jos nämä tuet siirtyvät ennakkoilmoituksen piiriin, niiden käyttö vaikeutuu erityisesti pienemmissä ohjelmissa.
Luomuliitto katsoo, että Suomen tulee:

- varmistaa vesistönsuojeluinvestointien selkeä sisällyttäminen asetuksen soveltamisalaan
- edistää ravinnekiertoon ja kuormituksen vähentämiseen liittyvien investointien tukikelpoisuutta

2. Biokaasu ja uusiutuvat kaasut mukaan infrastruktuuritukiin
Ehdotus sulkee biokaasun ja muut uusiutuvat kaasut infrastruktuuritukien ulkopuolelle.
Tämä heikentää maatalouden kiertotalousratkaisuja ja on ristiriidassa EU:n omien energia- ja ilmastotavoitteiden kanssa.
Biokaasu on keskeinen ratkaisu maatalouden päästöjen vähentämisessä ja ravinnekierron tehostamisessa.

Luomuliitto ry
PL 145
00101 Helsinki luomuliitto@luomuliitto.fi Y-tunnus 0641419-1

Luomuliitto katsoo, että Suomen tulee:

- edistää artiklan 53 laajentamista koskemaan biometaania ja muita uusiutuvia kaasuja
- varmistaa teknologianeutraali lähestymistapa uusiutuviin energiaratkaisuihin

3. Innovaatiomääritelmä laajennettava agroekologisiin innovaatioihin

Ehdotuksessa innovaatiot painottuvat teknologisiin ratkaisuihin.
Maataloudessa keskeiset innovaatiot liittyvät kuitenkin usein biologisiin ja agroekologisiin järjestelmiin, kuten viljelykiertoihin ja ravinnekiertoon.
Nykyinen rajaus uhkaa ohjata tukea kapea-alaisesti ja sivuuttaa kestävän maatalouden kehityksen.

Luomuliitto katsoo, että Suomen tulee:

- edistää innovaatiomääritelmän laajentamista
- varmistaa agroekologisten ja systeemisten innovaatioiden täysimääräinen huomiointi

Maatalouden soveltamisala ja kilpailuvaikutukset

Soveltamisalan laajentaminen maatalouteen on sinänsä kannatettavaa, mutta siihen liittyy riskejä.
Uudistus voi lisätä tukikilpailua ja heikentää ympäristöä parantavien tuotantotapojen kilpailuasemaa, ellei kokonaisuutta tarkastella johdonmukaisesti.

Luomuliitto korostaa, että Suomen tulee:

- tarkastella muutosta suhteessa CAP-uudistukseen ja sektorikohtaiseen sääntelyyn
- varmistaa sääntelyn yhteensopivuus ohjelmakaudelle 2027–2034

Muut keskeiset huomiot

Luomuliitto yhtyy valtioneuvoston kantaan mm. seuraavista:

- suurten tukiohjelmien jälkiarviointi tulee säilyttää
- vaikeuksissa olevien yritysten tukemista ei tule laajentaa
- yksinkertaistettujen tukien laajentaminen suuryrityksille on ongelmallista
- digitalisaatiotuen kohdentumista tulee tarkentaa

Johtopäätökset

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen uudistus vaikuttaa ratkaisevasti siihen, mihin investointeihin julkista tukea ohjataan EU:ssa.
Luomuliitto korostaa, että Suomen tulee neuvotteluissa erityisesti:

1. turvata vesistönsuojelun asema
2. sisällyttää uusiutuvat kaasut infrastruktuuritukiin
3. laajentaa innovaatiomääritelmä kattamaan agroekologiset ratkaisut

Valtiontukisääntelyn yksinkertaistaminen ei saa johtaa siihen, että ympäristöhyötyjä tuottavat ratkaisut jäävät heikompaan asemaan.

Luomuliitto on valmis osallistumaan asian jatkovalmisteluun.

Janne Rauhansuu — Luomuliiton puheenjohtaja

Susann Rännäri — Luomuliiton toiminnanjohtaja

Luomuliitto ry
PL 145
00101 Helsinki
luomuliitto@luomuliitto.fi
Y-tunnus 0641419-1